

Mărturii ...

Un actor pe frontul
antihitlerist:
Ion Henter

— Stimate Ion Henter, ați fost combatant pe front, imediat după Insurecție. Gloriosul jubileu al Eliberării patriei, sărbătorit în această lună, este și un prilej foarte nimerit pentru memorări. Unde vă aflați în ziua de 23 August 1944?

— Eram în comuna Văcărești, lângă Tîrgoviște, cu două batalioane ale Regimentului 2-care de luptă. Comandamentul regimentului era la Malmaison, în București. Noi eram în Dimbovița, pentru regroupare.

— Cum au primit ostașii și ofițerii vestea insurecției?

— Cu un entuziasm de nedescris. Am primit ordin să immobilizăm trupele germane de pe Valea Prahovei. Nemții aveau acolo posturi de observație și de radioemisie. Au fost lupte grele, dar i-am dezarmat. În dimineața de 25 august, eu, care eram caporal t.r., cu un grup de ostași, am însoțit prizonierii pînă la Teiș, pentru a fi internați.

— Apoi...

— Apoi ne-am întors la București, la Malmaison, de unde, în februarie 1945, am pornit pe frontul de vest. Regimentul 2-care de luptă colabora efectiv cu infanteria sovietică.

— În ce localități ați luptat?

— Am participat la bătăliile de pe riul Gron (Ungaria), apoi în localitățile Demendice, Trnava, Sereď, Nitra, Piestany, Bratislava (toate, în Cehoslovacia). Pentru tre-cerea eroică peste riul Gron, regimentul nostru a fost citat printr-un ordin de zi al marelui cartier general sovietic. Sfirșitul lunii aprilie ne-a aflat tot în Cehoslovacia, lângă riul Morava, la 60 de kilometri de Viena. Am luptat în nord-estul Vienei, după trecerea riului Morava. Îmi amintesc că transportam, în condiții deosebite de grele, muniții pentru linia întâi. Avioanele de vânătoare ne reperau adesea... Am scăpat.

— În ziua victoriei, 9 mai 1945, ce făceați?

— Mă aflam la Gayary (pe granița dintre Austria și Cehoslovacia), unde era baza de aprovizionare cu muniții. Au bătut clopotele toată ziua și, împreună cu populația slovacă, ne-am prins în hore uriașe. Păstrez impresii minunate despre poporul cehoslovac, un popor cald, care ne iubea mult. Un fapt emoționant: la înapoierea în țară, pe drum, întâlneam regimente cehoslovace și partizani care se regrupau în armata regulată a țării lor. Văzîndu-ne, ne dădeau onorul! În zona Moraviei, veneau spre noi prizonierii eliberați din lagărele de concentrare naziste. Le dădeam alimente, țigări. Pe unii, îi luam cu mașinile militare o bucată de drum. Ostașii noștri au lăsat bune amintiri în localitățile pe unde au trecut.

— Tînărul, foarte tînărul actor care erați a avut vreo activitate artistică pe front?

— În cîntea victoriei, la vreo zi-două, am organizat, în piața orașului Gayary, un spectacol cu dansuri, cuplete, cîntece naționale. M-au sprijinit doi ofițeri detașați la regimentul nostru. În regimentul nostru erau aproape numai țărani din Muntenia, care au uimit spectatorii cu bogăția folclorului din zona Dimboviței și a Muscelului. Vă rog să consențați și numele a trei eroi, ofițeri comandanți de care de luptă, căzuți, cu ostașii lor, în grelele lupte cu nazistii — locotenentii Negoiteșcu, Roșca, Marcian. Jertfele lor ne-au întărit și mai mult cugetul și brațul. Toți camarazii mei de arme și-au făcut datoria. Ne-am întors în țară cu rîndurile rîrite, dar cu frunțile luminate de soarele libertății.

Ionuț Niculescu